

Małgorzata Szczepanik, Zbigniew Połczyński

Toruń. Kościół Najświętszej Marii Panny

Informator Archeologiczny : badania 16, 287-288

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Interpretacja obiektów nieruchomych na obecnym etapie badań nie jest jeszcze wyjaśniona. Z dużym jednak prawdopodobieństwem można sądzić, że relikty murów są związane z budynkami o charakterze gospodarczym.

Badania trwają.

TORUŃ

Kościół Najświętszej Marii Panny

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Toruniu

Badania prowadziła mgr Małgorzata Szczepaniak /autorka sprawozdania/ i mgr Zbigniew Połczyński. Finansował WKZ w Toruniu. Kościół NMP. Okres późnośredniowieczny i nowożytny.

Badania archeologiczne wewnątrz i na zewnątrz kościoła były prowadzone w ramach nadzoru nad pracami ziemnymi, związanymi z modernizacją tego obiektu.

Podczas prac ziemnych w zakrystii, na głębokości około 80 cm, odsłonięto płytę grobową z ornamentem figuralnym, przykrywającą murowany z cegieł gotyckich grobowiec o wymiarach 2,45 x 0,9 m i głębokości 1,34 m. Wypełnisko grobowca stanowiła popielata, sypka ziemia zawierająca luźno rozmieszczone kości ludzkie, fragmenty zbutwiałego drewna i drobny gruz ceglany. Na dnie grobowca odsłonięto dwa częściowo zachowane szkielety.

W wykopie założonym w prezbiterium, po usunięciu trzech płyt nagrobnych, natrafiono na zbudowaną z cegieł komorę grobową o wymiarach 2,87 x 2,28 m. Sklepienie grobowca jest kolebkowe, a największa wysokość grobowca wynosi 2,8 m. Od strony zachodniej do grobowca prowadziły schody ceglane, pierwotnie pokryte deskami /zachowały się jedynie nikłe ślady drewna/. W grobowcu stwierdzono 22 pochówki. Trumny były bardzo zniszczone. Wyodrębniono 5 warstw trumien o łącznej miąższości 1,2-1,5 m. W grobowcu stwierdzono pochówki kobiet, mężczyzn i dzieci. Inwentarz ruchomy to: fragmenty obuwia skórzanego, resztki tkanin oraz całkowicie zachowane ubiory, różańce, krucyfiksy, relikwiarze, medaliki, medaliony, miniaturowe figurki zwierząt /owieczka i koń/ i postaci ludzkiej, metalowe okucia i uchwyty trumien.

Nad beczkowym sklepieniem grobowca znajdowała się prostokątna obudowa, w którą był wkomponowany murek w kształcie ośmioboku. Pod względem chronologicznym murki te są zapewne różne.

Sam grobowiec datować można na XVI-XVIII wiek. Większość pochówków wydaje się pochodzić z XVIII wieku.

Na zewnątrz kościoła podczas prac ziemnych na północ od zakrystii zarejestrowano występowanie murów gotyckich. Wiązać je należy z klasztorными zabudowaniami zakonu Franciszkanów.

Nadzór archeologiczny jest i będzie kontynuowany.

TUCHOLA
woj.bydgoskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badaniami kierował mgr Leszek Wojda. Opiekę naukową sprawował doc.dr Jerzy Kmiecński. Finansował Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy. Jedenasty sezon badań. Zamek krzyżacki /XIV-XV w./ i miasto średniowieczne.

Celem badań na terenie miasta było odsłonięcie zewnętrznego lica miejskiego muru obwodowego w jego północno-zachodniej części oraz stwierdzenie czy po zewnętrznej stronie muru istniała fosa. Kolejnym przedmiotem badań była weryfikacja hipotezy o istnieniu fosy rozdzielającej wschodnią część muru obwodowego zamku od zachodniej części muru miejskiego. Za wymienioną hipotezą przemawia ukształtowanie terenu oraz źródła pisane /XVI-XVIII w./.

Wytyczono wykop prostopadle do muru obwodowego o wymiarach 5 x 2,5 m. Odsłonięto fundament muru obronnego zbudowanego z kamieni obrabianych i nie noszących śladów obróbki, wykonany techniką opus emplectum, z wyraźnymi śladami warstwowania w postaci gruzu ceglanego i mniejszych kamieni. Zaprawa wapienna użyta do spajania była złej jakości z dużą domieszką piasku i kamyków, na skutek niewłaściwego przygotowania - złego gaszenia wapna. Omawiany relikw zachował się do wysokości 3,35 m od poziomu fundamentu. Ceglana korona muru została rozebrana po pożarze miasta w 1781 r., po tej dacie również została zasypana fosa, której ślady odkryto w odległości około 1,5 m od muru. Uchwycona w wykopie szerokość fosy wynosi około 3,10 m. Materiał zabytkowy odkryty w trakcie badań to głównie ceramika z XVI-XVII wieku.

Realizację kolejnego celu badawczego przeprowadzono metodą odwiertów świdrem geologicznym na terenie domniemanej fosy. Wykonano 13 odwiertów w odstępach co 2 m. Uzyskany profil potwierdził istnienie fosy, o szerokości około 26 m i głębokości nie mniejszej niż 2,5 m, zasypanej najprawdopodobniej po wzmiankowanym pożarze miasta i zamku w 1781 r.

WITKÓW, gm.Szprotawa
woj.zielonogórskie
Stanowisko 6

Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi
Oddział Ziemi Lubuskiej
w Zielonej Górze